

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕРЕКЛАДУ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська

Освітньо-професійна програма: Переклад з англійської мови

Освітній рівень: Перший бакалаврський

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

Дніпро 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.....	3
2. Анотація до курсу.....	3
3. Мета та цілі	4
4. Компетентності та результати навчання.....	5
5. Організація навчання.....	5
6. Самостійна робота.....	9
7. Контрольні заходи та критерії оцінювання.....	9
8. Політика курсу.....	12
9. Рекомендована література.....	13
10. Кодекс академічної доброчесності.....	14

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія англійської мови
Викладач (і)	к. філол. н. Пасько Ганна Михайлівна
Контакти, e-mail викладача	Кафедра перекладу та іноземних мов, к. 424, e-mail: pasko7anna@gmail.com
Форми організації навчання з дисципліни	лекції, практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, кількість модулів: 3 Загальна кількість годин на вивчення дисципліни: 90 з них: лекції: 24, практичні заняття: 16, самостійна робота студента: 50
Тип навчальної дисципліни за навчальним планом	Обов'язкова циклу професійної підготовки, курс: II Семестр: IV, чверть 8 Вид контролю: екзамен
Додаткові інформаційні матеріали	https://nmetau.edu.ua/ua/mdiv/i2016/p3079
Години консультацій:	середа 10.00-11.00, п'ятниця 15.00-16.00

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Історія англійської мови» відноситься до циклу професійної підготовки освітньо-професійної програми «Переклад з англійської мови» і забезпечує базову частину вимог Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Викладається на II курсі (IV семестр, 8 чверть) та завершується екзаменом. Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія англійської мови» є фонетичні, граматичні, морфологічні та синтаксичні особливості англійської мови у різні періоди її розвитку від давнини до сучасності.

Курс логічно пов'язаний з такими обов'язковими компонентами освітньо-професійної програми, як «Порівняльна лексикологія англійської та української мов», «Порівняльна стилістика англійської та української мов», «Порівняльна граматики англійської та української мов», «Теоретична граматики англійської

мови», «Практика перекладу з англійської мови». Мови викладання – українська, англійська.

Навчання відбувається у формі аудиторних (лекційних і практичних) занять та самостійної роботи.

На лекційних заняттях з «Історії англійської мови» студенти ознайомлюються з хронологією розвитку англійської мови, з особливостями розвитку фонології, морфології та граматики англійської мови у різні періоди її становлення.

На практичних заняттях студенти вчаться встановлювати закономірності розвитку англійської мови як складного процесу з урахуванням історичних подій, що на нього впливали, а також набувають навичок роботи з етимологічними словниками.

Самостійна робота з дисципліни «Історія англійської мови» включає в себе роботу з основною та додатковою літературою, підготовку до практичних занять, а також опрацювання матеріалу, який не викладається на практичних заняттях.

Підготовка до виконання модульних контрольних робіт передбачає повторення та поглиблений розгляд навчального матеріалу, що викладався на практичних заняттях протягом вивчення курсу «Історія англійської мови».

3. Мета та цілі

Мета курсу: розглянути розвиток англійської мови як історичний процес, ознайомити студентів з головними етапами цього розвитку, починаючи від давніх часів до сучасності, а також з подіями в історії цивілізації, які впливали на становлення англійської мови.

Цілі курсу:

- засвоєння основних відомостей про походження англійської мови та її місце серед інших мов індоєвропейської сім'ї;
- встановлення закономірностей розвитку англійської мови як складного процесу з урахуванням історичних подій, що на нього впливали;

- вироблення навичок роботи з етимологічними словниками.

4. Компетентності та результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія англійської мови» студенти опановують **фахові компетентності**:

- здатність використовувати в професійній діяльності технічного перекладача знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні;
- уміння використовувати в професійній діяльності знання з історії англійської мови;
- здатність встановлювати зв'язок між загальними принципами мовознавства і фактами сучасної англійської мови, що вивчаються у курсі.

Також програмою дисципліни передбачено наступні **результати навчання**:

- вміти організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
- знати й розуміти систему мови, історію англійської мови, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності перекладача;
- вміти використовувати теоретичні знання з історії англійської мови при набутті лексичних, граматичних, семантичних, фонологічних, орфоепічних компетентностей;
- вміти характеризувати періоди розвитку англійської мови;
- вміти користуватись етимологічними словниками для визначення етимології слів.

5. Організація навчання

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті
		8
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	90	90
Аудиторні заняття, з них:	40	40
Лекції	24	24
Практичні заняття	16	16

Самостійна робота, у тому числі при:	50	50
підготовці до аудиторних занять	20	20
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	9	9
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	21	21
Заходи семестрового контролю		підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

Структура навчальної дисципліни
Лекційний курс (24 год.)

№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Загальна характеристика германських мов та походження англійської мови. Загальна характеристика сім'ї германських мов та історія походження англійської мови. Хронологія розвитку англійської мови від римського завоювання до сучасності.	2
2	Давньоанглійській період. Загальна характеристика. Фонетика та граматична структура давньоанглійської мови. Історичні періоди розвитку англійської мови. Загальна характеристика давньоанглійського періоду розвитку англійської мови. Діалекти. Писемність.	2
3	Давньоанглійській період. Фонологія та морфологія. Загальна характеристика. Давньоанглійська фонетика. Голосні та приголосні. Морфологія. Загальна характеристика частин мови давньоанглійського періоду: іменник, займенник, прикметник, дієслово.	2
4	Середньоанглійський період. Загальна характеристика. Лексика та синтаксис. Загальна характеристика.	2
5	Середньоанглійський період розвитку англійської мови. Скандинавський та норманський вплив на формування Зміни у правописі.	2
6	Зміни в морфології англійської мови середньоанглійського періоду. Середньоанглійський іменник. Виникнення артикля.	2

	Середньоанглійський прикметник.	
7	Зміни в морфології англійської мови середньоанглійського періоду. Особливості утворення та функціонування середньоанглійського прислівника і числівника.	2
8	Зміни в морфології англійської мови середньоанглійського періоду. Зміни в класах дієслів в середньоанглійській мові. Категорії дієслова в середньоанглійській мові.	2
9	Новоанглійський період. Поява національного стандарту. Історія англійського ренесансу.	2
10	Зміни у фонології англійської мови новоанглійського періоду. Голосні звуки у новоанглійській мові. Великий зсув голосних. Зміни у системі приголосних новоанглійської мови.	2
11	Зміни у номінативній системі новоанглійської мови. Категорії іменника. Прийменник. Прикметник.	2
12	Дієслово в новоанглійській мові. Категорії дієслова.	2

Практичні заняття 16 год.

	Тема та її зміст	Годин	Захід модульного контролю
1	Походження англійської мови. Історія утворення англійської мови. Давньоанглійський період. Мови германських племен (Англи, Сакси, Юти). Кельтські племена.	2	контроль усних відповідей
2	Фонетика та граматики англійської мови давньоанглійського періоду. Фонетичні особливості англійської мови давньоанглійського періоду. Система часів давньоанглійської мови.	2	контроль усних відповідей
3	Морфологічні особливості англійської мови давньоанглійського періоду. Давньоанглійський іменник. Категорії давньоанглійського дієслова.	2	контроль усних відповідей
4	Лексичний склад середньоанглійської мови. Лексика середньоанглійської мови. Запозичення.	2	контроль усних відповідей
5	Словотвір у середньоанглійській мові. Особливості словотвору у середньоанглійській мові. Словотворчі	2	контроль усних

	афікси.		відповідей
6	Морфологія середньоанглійської мови. Середньоанглійський іменник, прикметник, дієслово, прислівник, артикль.	2	контроль усних відповідей
7	Новоанглійський період. Морфологічні особливості. Загальна характеристика новоанглійського періоду розвитку мови. Морфологія. Іменник, займенник, прикметник, дієслово.	2	контроль усних відповідей
8	Лексика новоанглійського періоду. Лексичні особливості новоанглійської мови. Джерела поповнення мови. Запозичення.	2	контроль усних відповідей, виконання вправ

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (21 год.)

№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Особливості діалектів у давньоанглійській мові. Мерсійський діалект. Нортумбрійський діалект. Кентський та вессекський діалекти [7, с. 48; 9, с. 61; 10, с. 33].	3
2	Особливості діалектів у середньоанглійській мові. Північний діалект. Центральний діалект. Західно-центральний та східно-центральний діалекти. Південний діалект. Кентський діалект [7, с. 178].	3
3	Синтаксис у середньоанглійській мові. Особливості синтаксису у середньоанглійській мові. Структура речення [2, с. 142; 9, с. 277; 10, с. 86].	6
4	Синтаксис новоанглійської мови. Синтаксична будова новоанглійської мови. Структура речення [2, с. 188].	3
5	Етимологічні дублети. Причини виникнення та особливості утворення етимологічних дублетів [2, с. 214].	3
6	Словотвір у новоанглійській мові. Особливості словотвору у новоанглійській мові. Деривація, основоскладання, скорочення [2, с. 191; 9,	3

6. Самостійна робота

Самостійна робота з дисципліни «Історія англійської мови» є складовою підготовки протягом навчального семестру. Метою самостійного опрацювання навчального матеріалу є набуття знань про розвиток англійської мови як про історичний процес. Передбачаються наступні види роботи:

- вивчення кожної теми лекційного курсу за навчально-методичною літературою;
- підготовка до лекційних та практичних занять;
- вивчення фонетичних, граматичних, морфологічних та синтаксичних особливостей англійської мови у кожний період її історичного розвитку;
- робота з етимологічними словниками для визначення походження слів;
- виконання тестових завдань;
- підготовка до модульних контрольних робіт;
- підготовка до екзамену.

7. Контрольні заходи та критерії оцінювання

- поточний контроль (опитування студентів на практичних заняттях, виконання вправ і письмових завдань);
- модульний контроль (виконання модульної контрольної роботи до кожного з трьох модулів);
- семестровий (підсумковий) контроль у формі екзамену (екзаменаційна робота, яка охоплює матеріал усього курсу).

Основні заходи (форми) контролю знань студентів:

- модульна контрольна робота;
- екзамен.

Підсумкова контрольна робота (екзамен) змістовно структурована 24 завданнями різного рівня складності, з яких 20 завдань є тестовими і 4 завдання – відкритого типу. Метою екзамену є перевірка рівня сформованості у здобувачів вищої освіти відповідних фахових компетентностей та ступеня

оволодіння ними програмними результатами навчання по закінченні курсу «Історія англійської мови».

Критерії оцінювання

Кількість балів за виконання завдань										
0..34	35...59	60...63	64...68	69...73	74...79	80...85	86...89	90...93	94...97	98...100
Оцінка										
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Незадовільно		Задовільно			Добре			Відмінно		
Критерії оцінювання завдань відкритого типу										
Студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, допускає значну кількість суттєвих помилок.		Студент засвоїв основний теоретичний матеріал навчальної дисципліни, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок.			Студент виявляє добрі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, але допускає несуттєві помилки.			Студент демонструє систематичні та глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни. Помилки відсутні.		

Оцінювання підсумкової контрольної роботи здійснюється за 100-бальною шкалою:

Завдання 1-го рівня складності: 1-12 – 2,5 балів

Завдання 2-го рівня складності: 13-20 – 5 балів

Завдання 3-го рівня складності: 21-24 – 7,5 балів

Додатково до балів підсумкової контрольної роботи зараховуються бали за активність на практичних заняттях (1-5 балів за різні види активності: усні відповіді, виконання письмових завдань, самостійна робота).

Зразок завдань підсумкової контрольної роботи:

Завдання 6

What change occurred in the words *tu* → *đī* according to Grimm's Law

- bh dh gh → b d g
- b d g → p t k
- p t k → f θ h

Завдання 7

The Great Vowel Shift was

- the change in the system of diphthongs

- b) the change in the whole system of long vowels
- c) the change in the whole system of short vowels

Завдання 14

Gerund as a part of speech arose during

- a) the Old English period
- b) the Middle English period
- c) the Early New English period

Завдання 21

What are the main characteristics of the Old English period?

Завдання 24

What are the changes in the Early New English phonology?

Питання до підсумкового контролю знань

1. Загальна характеристика германських мов та походження англійської мови. Хронологічна періодизація розвитку англійської мови.
2. Давньоанглійській період розвитку англійської мови. Загальна характеристика. Фонетика та граматичний лад.
3. Давньоанглійська фонетика. Голосні та приголосні.
4. Давньоанглійський період розвитку англійської мови. Діалекти. Писемність періоду.
5. Давньоанглійський період розвитку англійської мови. Морфологія. Іменник, займенник, прикметник. Загальна характеристика.
6. Давньоанглійський період розвитку англійської мови. Морфологія. Дієслово. Загальна характеристика.
7. Середньоанглійський період розвитку англійської мови. Скандинавський вплив. Норманське завоювання. Зміни у правописі.
8. Середньоанглійський період розвитку англійської мови. Лексика та синтаксис.
9. Зміни у морфології англійської мови середньоанглійського періоду.
10. Середньоанглійський іменник. Виникнення артикля. Середньоанглійський прикметник.
11. Середньоанглійський прислівник. Середньоанглійський числівник.

12. Категорії дієслова середньоанглійського періоду розвитку англійської мови.
13. Новоанглійський період. Поява національного стандарту. Історія англійського ренесансу.
14. Новоанглійський період розвитку англійської мови. Зміни у фонології. Великий зсув голосних.
15. Зміни у системі приголосних новоанглійської мови.
16. Новоанглійський період розвитку англійської мови. Іменник. Прийменник. Прикметник.
17. Категорії дієслова новоанглійського періоду.

8. Політика курсу

Політика курсу «Історія англійської мови» регламентована «Положенням про організацію освітнього процесу в Національній металургійній академії України» від 14.03.2018 року.

Систематичне відвідування практичних занять з дисципліни «Історія англійської мови» є обов'язковим для всіх студентів, окрім здобувачів вищої освіти із обмеженими можливостями з поважних причин. При цьому відпрацювання студентами пропущених аудиторних занять та контрольних заходів передбачено у час, відведений для консультацій. Консультації можуть бути індивідуальними або проводитись для академічної групи студентів. Мови викладання курсу – українська і англійська.

Лекційні заняття охоплюють основний теоретичний матеріал дисципліни «Історія англійської мови», який викладач детально роз'яснює студентам.

Практичні заняття проводяться з академічною групою студентів. На практичних заняттях викладач детально роз'яснює студентам теоретичні положення навчальної дисципліни «Історія англійської мови» та сприяє формуванню у них умінь і навичок їх практичного застосування через виконання студентами усних та письмових вправ і завдань.

Підготовка до практичних занять передбачає повторення студентами навчального матеріалу, підготовку усних відповідей, виконання письмових

вправ і завдань, роботу з навчально-методичною літературою та словниками тощо.

Опрацювання матеріалу, який не розглядався на лекційних заняттях, передбачає вивчення та опанування визначених у програмі навчальної дисципліни розділів за матеріалом рекомендованих викладачем підручників та посібників.

Підготовка до виконання модульних контрольних робіт передбачає повторення та поглиблений розгляд навчального матеріалу, необхідного для виконання завдань модульних контрольних робіт.

Поточний контроль проводиться викладачем шляхом усних опитувань студентів під час практичних занять, за результатами виконання вправ і завдань на практичних заняттях тощо. Результати поточного контролю вносяться викладачем до журналу обліку поточної успішності та відвідування занять студентами.

Модульний контроль передбачає виконання трьох модульних контрольних робіт. Модуль вважається зарахованим, якщо модульна оцінка або дорівнює, або перевищує 4 бали за 12-бальною шкалою оцінювання.

Екзаменаційна оцінка з навчальної дисципліни є семестровою оцінкою, яка вноситься до модульно-залікової відомості. Незадовільна оцінка, отримана на екзамені, може бути перескладена студентом з двох спроб за згодою деканату. Перший раз екзамен перескладається відповідальному викладачеві, другий раз – комісії, до складу якої, окрім відповідального викладача, входять два-три викладачі випускової кафедри. Студентам не дозволяється перескладати екзамен для підвищення позитивної оцінки.

9. Рекомендована література

Основна

1. Аракин В. Д. История английского языка. – М.: МГУ, 1985. – 337 с.
2. Верба Л. Г. Історія англійської мови: Посіб. для студ. та викл. вищ. навч. закл. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 304 с.

3. Ильиш Б.А. История английского языка. – М.: Высшая школа, 1968. – 420 с.
4. Костюченко Ю.П. Історія англійської мови. – К.: Рад. школа, 1953. – 358 с.
5. Смирницкий А. И. История английского языка (среднеанглийский и новоанглийский периоды). – М.: МГУ, 1965. – 275 с.
6. Хаймович Б.С. Стислий курс історії англійської мови. – К.: Вища школа, 1975. – 100 с.
7. Vaugh A. C. A History of the English Language / A. C. Vaugh, T. Cable. – Routledge, 2005. – 447 p.
8. McDowall D. An Illustrated History of Britain. – Longman, 2006. – 188 p.

Додаткова література

9. Расторгуева Т. А. История английского языка. – М.: ООО «Издательство Астрель»: ООО «Издательство АСТ», 2003. – 348 с.
10. Студенець Г.І. Історія англійської мови в таблицях: Навчальний посібник для студентів філологічних факультетів університетів за спеціальністю «Мова і література» (англійська мова). – Київ: КНЛУ, 1998. – 118 с.
11. Ярцева В. Н. Исторический синтаксис английского языка. – М.: МГУ, 1961. – 300 с.
12. Lectures in History of the English Language and method-guides for seminars. – Режим доступу: <http://genius-ja.uz.ua/sites/default/files/csatolmanyok/magyar-nyelvu-oktatasi-jegyzetek-es-magyar-nyelvu-szaknyelvi-szotarak-nyerteseinek-dokumentumjai-472/book.pdf>

10. Кодекс академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Переклад з англійської мови» мають дотримуватись принципів і правил Кодексу академічної доброчесності, прийнятому у Національній металургійній академії України та спрямованому на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної навчатися, викладати і займатися науковою

діяльністю, дотримуючись етичних та правових норм. Ознайомитись з Кодексом можна на офіційному сайті НМетАУ у розділі «Нормативні документи» (<https://nmetau.edu.ua/file/kodeks.pdf>).

Згідно з положеннями Кодексу, дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право.

Неприйнятними у навчальній та науково-дослідницькій діяльності для студентів та працівників НМетАУ є:

1) Плагіат – навмисне чи усвідомлене оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору (тексту або ідей) під іменем особи, яка не є автором цього твору, без належного оформлення посилань.

2) Шахрайство, а саме:

- фальсифікація або фабрикація інформації, наукових результатів та наступне використання їх в академічній роботі;
- підробка підписів в офіційних документах (залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо);
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо);
- посилання на джерела, які не використовувалися в роботі; о списування (реплікація) при складанні будь-якого виду підсумкового або поточного контролю; о проходження процедур контролю знань підставними особами; о здавання або репрезентація різними особами робіт з однаковим змістом як результату навчальної чи наукової діяльності.

3) Несанкціонована співпраця, а саме:

- надання допомоги для здійснення акту академічної нечесності;

- навмисна чи усвідомлена допомога або спроба допомоги іншому вчинити акт академічної нечесності;
- придбання в інших осіб чи організацій з наступним поданням як власних результатів навчальної та наукової діяльності (звітів, рефератів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есе, статей, монографій, навчальних посібників тощо).

4) Пропонування чи отримання неправомірної винагороди при оцінюванні результатів успішності, виконання навчальних чи дослідницьких завдань.

5) Використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки при складанні будь-якого виду підсумкового контролю або переваг у роботі.

6) Внесення до списку авторів статей, монографій, підручників тощо осіб, які не брали участі в отриманні наукових результатів.

7) Інші види академічної нечесності.

За порушення принципів академічної доброчесності (плагіат) здобувачі освіти притягуються до відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо);
- повторне проходження навчального курсу;
- відрахування із навчального закладу.